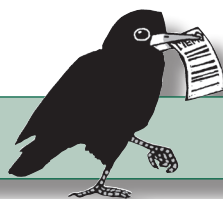

Korte Mededelingen

Chinese Koekoek breekt records

In mei 2016 werd een vrouwtje van de Chinese ondersoort van de Koekoek van een satellietzender voorzien in de omgeving van Beijing. Door toepassing van zonnecellen blijft de batterij actief. De vogel kan daardoor jaarrond gevolgd worden. De resultaten zijn verbazingwekkend. Flappy McFlapperson, zoals de vogel door het onderzoeksteam genoemd is, legt grote afstanden af. Maar ze blijkt ook een mediaster te zijn. Zoals blijkt uit de aandacht in kranten, tijdschriften, op twitter en op de Chinese TV.

Fantastische Flappy

Flappy werd als volwassen vogel gevangen. Ze woog toen 119 g en werd voorzien van een zender van 4,5 g. Van de oorspronkelijk vijf in 2016 gezenderde Koekoeken is Flappy de enige nog levende. Dat geeft wel aan dat trekvogels grote risico's lopen. Onderzoeker Townshend: 'Soms blijven de signalen dagenlang achterwege. Soms verliest de vogel zijn zender. Of de batterij laadt niet op, doordat er onder dicht bladerdek gefoerageerd wordt. We weten dat de batterij verloren is of de vogel is omgekomen, wanneer de signalen een sterke temperatuurdaling in de nacht tonen. Dan speelt de lichaamstemperatuur van de vogel geen rol meer. Als een 'stille' zender na enige tijd toch weer een signaal geeft, halen we opgelucht adem.'

Hij vervolgt: 'De verkregen resultaten gaan elke verwachting te boven. We weten nu waar Chinese Koekoeken overwinteren en hoe ze daar komen. Ze blijken in Oost-Afrika te overwinteren, iets wat tot nu toe onbekend was.' Inmiddels heeft Flappy driemaal de Arabische Zee getrotseerd. Tweemaal in de herfst en éénmaal in het voorjaar. In november 2016 deed ze dit na een korte opvetpauze in India, in drie dagen tijd, met een nonstopvlucht van 2000 km over water. Na China, Mongolië, opnieuw China, India, Nepal, weer India, Pakistan, Oman en Jemen volgden Somalië en Ethiopië. Haar retourvlucht, half mei 2017, bracht de vogel naar de Chinees-Mongolische grens na een vlucht van 6.500 km in zes dagen. Compleet met een reis over de Tharwoestijn. Townshend meldt een ander

opmerkelijk record: 'De media-aandacht in China en overzee betekent dat we miljoenen mensen bereikt hebben; de meeste zouden normaal nooit iets over vogels lezen.'

De Indiase onderzoeker Quader: 'Verhongerend is een reëel gevaar. Als trekvogels niet genoeg voedsel vinden om reserves op te bouwen, vooral voordat ze een lange vlucht over bijvoorbeeld de Arabische Zee maken, raken ze in grote problemen. Een ander gevaar, vooral voor verzwakte vogels, is predatie onderweg. Verbazend is dat een Koekoek onderweg soms onverklaarbare omwegen kiest.' Het is niet duidelijk hoe een Koekoek, die niet op ervaren metgezellen kan vertrouwen, zijn weg vindt. Maakt hij gebruik van de sterren tijdens nachtelijke uren? Volgt hij signalen als aardmagnetisme? Zijn er overdag visuele oriëntatiepunten? Mogelijk gaat het om een combinatie van deze en andere, onbekende factoren. De onderzoekers signaleren dat Koekoeken regengebieden volgen: ze zorgen zelf zoveel mogelijk droog te blijven, maar na recente regenval is er een overdaad aan sappige rupsen beschikbaar. De moesson in India speelt hun ik de kaart. Na een recordvlucht is het voor de Koekoek van groot belang om de reserves aan te vullen, want zo'n inspanning kost hun tot wel de helft van hun lichaamsgewicht.

Inmiddels blijkt uit de wintergegevens van 2017 dat Flappy, net als vorig jaar, via Kenia doorvloog naar het grensgebied van Mozambique en Tanzania.

Bron: via <https://birdingbeijing.com/beijing-cuckoo-project/> van 19 november 2017; DNA Daily News and Analysis (DNA) in India.

Carel de Vink (CdV)

Flamingo's in Nederland: exoten of toch niet allemaal?

Chileense Flamingo's zijn inheems in Zuid-Amerika. Caribische Flamingo's zijn alleen in het Caribische gebied inheems. Het is aannemelijk dat de vogels die in Nederland worden waargenomen uit gevangenschap vrijgelaten of ontsnapte dieren betreffen, of daarvan nazaten zijn. Dit is ook aannemelijk voor de Kleine Flamingo. Deze zijn inheems in delen van Afrika, India en Pakistan, maar

Het Zwillbrocker Venn ligt aan de grens met Duitsland, niet ver van Winterswijk.
Foto: R.A. Kole.

zij kunnen daar grote verplaatsingen laten zien. Deze soort duikt de laatste jaren wel steeds vaker op in Zuid-Europa, soms in kleine groepjes. Recent heeft deze soort zelfs succesvol gebroed in Spanje. Het is mogelijk dat het hier deels om wilde vogels gaat, maar het is niet uit te sluiten dat het vogels van een niet wilde herkomst kan waren. In Portugal is al eens een vanuit België ontsnapte flamingo met pootringen opgedoken. Dat laat zien dat het ook hier in Spanje een mogelijkheid is.. Voor de Europese Flamingo geldt dat een wilde herkomst van sommige vogels die in Nederland opduiken en ook in de broedkolonie in het Zwillbrocker Venn (even over de grens bij Winterswijk), niet is uit te sluiten. Flamingo's zijn goede vliegers en een deel van de Europese Flamingo's uit Zuid-Europa en West-Azië zijn trekvogels. Ze kunnen zwervgedrag vertonen. Zo werd in 2011 een groep van 17 vooral onvolwassen Europese Flamingo's waargenomen in Oostenrijk, met daartussen vogels die voorzien waren van Italiaanse ringen. Andersom hebben enkele in het Zwillbrocker Venn geringde vogels in 2003-'04 de Franse zuidwestkust bereikt. Zo nu en dan duiken in Nederland groepjes (onvolwassen) Europese Flamingo's op die niet direct te relateren zijn aan de reguliere groep rondzwervende vogels. Het sluitende bewijs van wilde herkomst, door middel van een geringde vogel uit de Zuid-Europese of West-Aziatische broedgebieden, is nog niet geleverd.

Geef uw waarnemingen door!

Sovon volgt het voorkomen en de aantalsontwikkeling van flamingo's in het Watervogelmeetnet. Daarnaast zijn zeker voor de zeldzamere soorten losse waarnemingen wel-

De Huisraai is een van de vier soorten die werden toegevoegd aan de lijst van invasieve soorten.
Foto: Jan van Holten.

kom. Deze kunt u doorgeven op de websites Telmee.nl of Waarneming.nl.

Bron: *Waarneming.nl: Kijk op Exoten september 2017: André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland*

CdV

Twaalf nieuwe soorten op EU-lijst van invasieve soorten

Op 13 juli 2016, stelde de Europese Unie de eerste lijst van 37 ongewenste exotische planten en dieren vast. Deze moeten op basis van Verordening Invasieve Uitheemse Soorten in alle landen worden aangepakt om onder meer de inheemse natuur te beschermen. De import en verhandeling van deze soorten werd vanaf de officiële publicatie van de lijst (op 3 augustus 2016) verboden. Daarnaast moeten alle EU-landen uiterlijk volgend jaar beschikken over beheersmaatregelen om de soorten uit de natuur te verwijderen, dan wel te zorgen dat ze zich niet verder verspreiden. In totaal zijn twaalf soorten op de lijst van te bestrijden invasieve exoten toegevoegd.

Daaronder zijn de volgende vier vogelsoorten:

- Heilige Ibis *Threskiornis aethiopicus*;
- Huisraai *Corvus splendens*;
- Nijlgans *Alopochen aegyptiacus*;
- Rosse Stekelstaart *Oxyura jamaicensis*.

Bronnen: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>; Platform Stop Invasieve Exoten: <http://www.invasieve-exoten.nl>.

CdV